

Od 12. kolovoza 2019. do 5. rujna 2019. posjetio sam Wellington u sklopu projekta „My Story – Archive of the Croatian Cultural Society Wellington“, o iskustvima i životu hrvatskih iseljenika na Novom Zelandu. Projekt je organizirao „Croatian Cultural Society Wellington“, te je trajao do kraja 2019. godine. Tih, nešto manje od mjesec dana, bila je dobra prilika za upoznavanje jednog prilično drugačijeg dijela svijeta te upoznavanje novih ljudi, prilika, iskustava i načina razmišljanja.

Novi Zeland zemlja je s možda i najkraćom povijesti, s obzirom na to da su prvi maorski naseljenici tamo kročili tek u 13. stoljeću, a prvi Europljani tek u 17. stoljeću za vrijeme velikih otkrića. Bezobzira na to, ta zanimljiva zemlja cijeni vlastitu povijest i kulturu, što je vidljivo na skoro svakom koraku. Postoje određene sličnosti s europskim načinom života, makar zbog svoje izoliranosti, Novi Zeland ima svoje specifičnosti. Iz perspektive posjetitelja, zemlja je amalgam širokih ulica predgrađa i uskih uličica centara, urbanih prostora i nepreglednih pašnjaka, moderne gradnje i arhaičnih drvenih kuća. Sve zgrade i ustanove u vlasništvu države moraju imati dvojezična imena i natpise (na engleskom i maorskom jeziku), unatoč tome što preko 96% ljudi govori engleskim jezikom, a posebno se naglašava uloga svih ustanova i organizacija u službi svojih građana, što uključuje i knjižnice.

Knjižnice na Novom Zelandu podijeljene su prema osnivaču, odnosno državne (*central government*) regionalne (*territorial authorities*), visokoškolske odnosno sveučilišne, školske i privatne knjižnice, pri čemu je na širem području Wellingtona njih preko 100. Knjižnice većinom funkcioniraju po anglosaksonskom modelu financiranja, gdje se osim osnovnih djelatnosti koje se plaćaju putem poreza, većina projekata financiraju kroz donacije. To uključuje većinu javnih i institucionalnih knjižnica.

Krovna novozelandska knjižnica jest National Library of New Zealand/Te Puna Mātauranga o Aotearoa, odnosno Nacionalna knjižnica Novog Zelanda sa središnjim

sjedištem u Wellingtonu. Doslovni prijevod s maorskog prigodno znači „Izvor znanja Novog Zelanda“. Ta knjižnica posjeduje oko 7 milijuna jedinica građe, uključujući periodiku.

Slika 1. Nacionalna knjižnica Novog Zelanda

Grad Wellington također ima i vlastitu gradsku knjižnicu, Wellington City Libraries = Te Matapihi ki Te ao Nui, koja ukupno broji 13 ogranaka, s novom središnjom knjižnicom čije je otvaranje planirano za 2020. godinu. Stara središnja knjižnica zatvorena je početkom 2019. godine, nakon što je procijenjeno da zbog strukturalnih problema zgrada nije sigurna u slučaju mogućeg potresa. Tako su tisuće jedinica građe do daljnjeg ostale u zgradi bez pristupa korisnicima te su sve usluge prebačene na druge ogranke.

Slika 2. Wellingtonska centralna gradska knjižnica

Jedna od knjižnica koje sam uspio osobno posjetiti i provesti malo vremena u njoj bila je knjižnica Victoria Universityja Wellington, jednog od najjačih sveučilišta na Novom Zelandu. Knjižnica koju sam posjetio knjižnica je Victoria Business school, odnosno Poslovno učilište u sklopu kojega je i studij knjižničarstva i informacijskih znanosti. Knjižnica je otvorenog koncepta, kao i većina same zgrade te svi studenti imaju slobodan pristup uz predodjenje svoje sveučilišne iskaznice.

Još jedna zanimljiva knjižnica koja u velikoj mjeri podsjeća na knjižnice u Hrvatskoj jest knjižnica osnovne škole u Petoneu, predgrađu Wellingtona. Knjižnica ima igraonicu i veliku količinu obrazovnih i zabavnih materijala te je prilagođena uzrastu. Školske knjižnice na Novom Zelandu često su vrlo lijepo uređene te odražavaju pozitivan duh čestim tematskim izložbama. U radu knjižnice i programima, osim djelatnika knjižnice, često sudjeluje i ostalo nastavno osoblje te sami učenici.

Slika 3. Knjižnica Victoria Bussiness School

Slika 4. Osnovnoškolska knjižnica Petone

Slika 5. Osnovnoškolska knjižnica Petone

Za kraj, u sklopu projekta „My Story“ bavio sam se knjižničarskom strukom u jednom manjem opsegu. Projekt je uglavnom bio istraživački koncipiran, s dva glavna elementa – intervjuiranje i transkripcija intervjua članova Društva te digitalizacija i pohrana dokumentacije koju su osigurali članovi Društva. Po dolasku u prostore Društva ispostavilo se da je nabavljen manji broj knjiga i cd-ova s knjigama za djecu, slikovnicama i crtićima nabavljenima u Hrvatskoj. Članovi društva koji su druga ili treća generacija, zajedno s njihovom djecom, pa čak i unucima, izrazili su interes za učenjem hrvatskog jezika, te su organizirani i tečajevi, a slikovnice i knjige za najmlađe uzraste činile su se kao dobar izvor za učenje. S tim u vidu, trebalo je osigurati barem jednu policu s građom, te inventarizirati knjige koje bi bile na raspolaganju članovima Društva za posudbu. Imajući u vidu jednostavnost korištenja, odlučio sam se za kreiranje jednostavne knjige inventara u Excelu s osnovnim podacima (inventarni broj, autor, naslov, broj stranica). Posudba se provodi kroz samozaduživanje putem jednostavne tablice posudbe isprintane i smještene pored police, gdje bi svaki član društva mogao zadužiti određeni broj knjiga uz navođenje inventarnog broja i naslova knjige koju zadužuje. S obzirom na mali broj jedinica građe, broj potencijalnih korisnika te same mogućnosti posudbe, to se činilo kao najjednostavnije rješenje. Tako da je mala polica s još manje knjiga rezultat, a uz malo volje i energije članova, ta bi zbirka mogla rasti i ubuduće.

Slika 6. Hrvatsko kulturno društvo Wellington

Slika 7. Knjižni kutak kulturnog društva

Na kraju, sâm posjet Novom Zelandu bio je vrlo lijepo iskustvo, a pogled na tamošnje knjižnice otkriva nešto i o onima u nama bližem okruženju – služe istoj svrsi, suočavaju se sa sličnim izazovima, nastoje osigurati usluge svojim ciljanim skupinama. Sve ostale nijanse proizvod su podneblja u kojima se nalaze, kao uostalom, i sve druge.